

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

•V edini je moč.

«EDINOST» izhaja 2 krat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema **Opravištvo «Edinosti»** v Zenta 5.

Vsi dopisi se pošiljajo **Uredništvu «via Torrente»** Nuova Tipografia; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — **Inserati** (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Vabilo na naročbo.

Z današnjo številko se začneja drugo polletje. — Kakor radi, vendar ne moremo še zdaj izvršiti svoje želje, da bi naš list izhajal po trikrat na teden brez spremembe cene. Ali kar ni, utegne postati po vstrajnosti in trdnosti volji. — Pri vsem tem pa listu uže zdaj damo še nekoliko prijetnejšo obliko, to je rabili bomo bolj razločne črke, in pomnožimo predale, tako sicer, da bode imela «Edinost» odslej štiri predale ali kolone. Ker pa smo imeli za to štev. večinoma gradivo uže stavljeno, ostane ta številka še pri starej obliki; a prihodnja bode imela uže 4 predale. Ožje predale je namreč lažje čitati in prav to spremembo je želelo mnogo naših naročnikov.

Nekaterim gospodom smo list ustavili, ker nočejo plačati k ljubim večkratnim opominom.

Mnoge druge naše zveste naročnike pa prosimo, naj naročnino prej ko prej ponové. — Nekaterim gospodom smo list poslali tudi na ogled; te prosimo, naj nam vrnejo to ali prihodnjo štev., ako se ne nameravajo naročiti.

Naše prijatelje pa prosimo, naj nam pridobé kolikor le mogoče novih naročnikov, ker od števila naročnikov je odvisna izpolnitev naše in naših dobrih prijateljev želja.

Opravištvo «Edinosti.»

Kam se vporablja denar od kazni zaradi prestopkov gozdnih postav kaznovanih kmetov?

Govor 8. gosp. Janko Cociper-ja na taboru v Brezovici dne 3. junija 1883.

Slavna skupščina!

Žalosten je pogled na *pusti Kras*! Ali je bil vedno tak in ali bode vedno tak? Kakor

se misli in gotovo sklepa, bil je nekdaj ves Kras lepó zarastel, a nemila sekira je odprla pot *burji*, katera sedaj po Krasu rogovili in gospodari, kakor poprej volk, medved in druga divjačina v prejšnjih časih, dokler je bil Kras še zeleno oblečen. Naši predniki niso znali, kaj se pravi *gozde pokončavati*; njim ni zmanjkalo lesa ne za domačo porabo, niti za trgovino. Njim ni prišlo na um, da bi mislili na veliko nesrečo, kojoj so nakopavali svojim potomcem. Oni niso mislili, da pride čas, v katerem bodo njih mlajši hudo stradali, čas — v katerem nam zmanjka vsega, kar so oni od gozdov imeli. To pa čutite uže sedanjí gospodari, — to pa občuti še bolj mladi vaš rod in ako bi šlo to leto za letom dalje, ne bil bi daleč čas, v katerem bi večina Istre stradala vsega, kar so naši predniki od gozdov v preobilnej meri uživali. Kaka beda, kako uboštvo še le potem? To velikansko zlo, katero bi danes alijutri gotovo zadelo našo in še marsikatero drugo deželo, uvideli so uže mnogi *umni gospodari*, ter začeli v marsičem skrbeti, da bi gozd ne bil na velikej škodi. Tudi občine so uže uvidele korist, katero so nekdaj imele od gozdov in zlo, katero sedaj čutijo, pa bode še huje. — Tudi *vsá država* je uvidela pogubo, koja preti ljudstvu od pokončavanja gozdov. Tudi ona je prihitela na pomoč ter je s *postavo* zavarovala gozd pred sekiro. A kakor je omenil moj predgovornik, g. Laginja, dotične postavé se ne izvršujejo na praktični način, ampak čisto po birokratiško, ker se ne jemlje potrební ozir na ubogo zanemarjeno ljudstvo.

Da je bila gozdna postava potrebna, to je vsakemu očividno, kajti drugače bi nemarni gospodariji še vedno kruto gospodarili z gozdi; toda naj se ljudstvo ne vzemiruje, ampak podučuje naj se rajše.

Gozdna postava pa naj bi bila tudi vsem

na korist! *Nemarnim* kmetovalcem s tem, da jih kolikor toliko sili, da varujejo gozdove ter tako odvrčajo zlo, katero bi zadelo nje in še več njih potomce. *Umnim, marljivim* kmetovalcem pa je koristna s tem, da varuje njih gozde nemarnih sosedov; kajti kedar bi oni ukončali svoj gozd, prisiljeni bi bili lotiti se sosedovega.

Gozdna postava je tedaj bila potrebna, le mogoče je, da ni *povsem* dobra, da je v nekaterih slučajih *preostra*, — če tudi je za dobre, umne in pravične gospodarje le malokatera postava *preostra*.

Da je bilo treba gozdne postavé *posebno za Istro*, to je opravičeno, kajti inace bi v kratkem času postalo vse tako pusto, kakor vidimo bližnji pravi Kras, — in kaj bi potem mogla še tako dobro in ostra postava? Pomogla bi morda s *pogozdovanjem*, katero pa zabranjuje kmetu ne samo *sekiro*, temuč tudi *kosó*, — tudi *pašo*. Kder se pogozduje, tam se mora leta in leta čakati, predno se dobi od tega kaj koristi. Na mnogih krajih Istre je še večidel čas, da se gozd *sam zaraste*, ako ne poje sekira po njem; — posebno v onem času, v katerem drevo *raste*, škoda je sekati, — zato postava to ostro prepoveduje.

A kmetovalec večkrat noče razumeti, da je to ali ono prepovedano, noče razumeti, da je to ali ono prav njemu na korist in dobro. On noče tega razumeti — ter samovoljno prelomi postavo, vsled česar je *kaznovan*.

Gotovo mnogo je tudi taci, koje *potreba* goni, da prelomijo postavo. S temi se ima, mogoče, kaj *usmiljenja*, a vendar so kaznovani.

Priden, umen gospodar bode le težko tako ravnal, da bi ga *kazen* zadela.

Kaznovanih je *mnogo* ali s *zaporom*, ali z *globo v denarjih*. Hudo je prvo kakor drugo!

Zapor jemlje možu *čas* in *dobro ime*, s

Ležnjev seže Rudinu v roko, pokliče slugo, naroči obed, in zapové, da se postavijo v led nekatere butelije šampanjca.

Mej obedom sta si pripovedovala Rudin in Ležnjev o dijaškem svojem življenji in se spominjala mnogih — i živih i mrtvih. Iz začetka ni bil ta pogovor po Rudinovej volji; ali popivši nekoliko kozarcev vina, vskipi mu kri. Naposled odide sluga, ki jima je mej obedom stregel. Ležnjev vstane, zaklene vrata, sede Rudinu nasproti in nasloni podbradek na obe roki.

«Torej,» reče Rudinu, »povejte mi vse, kar se nisva videla.»

Rudin pogleda Ležnjeva.

«Moj Bog!» pomisli Ležnjev sam pri sebi; »kako se je ubožec izpremenil!»

Rudinovega lica glavne črte in poteze se niso skoraj nič izpremenile od onega dne, ko smoga zadnjikrat videli, akoprem se mu je videlo, da se je postaral; ali izraz obrazovih črt je bil čisto drugačen. Tudi oči so mu bile drugačne; v vsem njegovem bitju v vedenji in govorjenji se je videla skrajna umorenost, tajna in tiha skrb, mnogo različna od one nežne žalosti, s katero je bil nekoč nautan in ki je vlast mladežni, polne nad in zaupijivega samoljubja.

«Vse svoje zgode in nezgode naj Vam povem,» ponavlja Rudin. «Vsega ni mogoče povedati in vse tudi ni tega vredno. Potolkel sem se in pobil — ne le telesno, nego tudi duševno. Moj Bog, kako so me pa tudi lepe moje sanje prevarile. S kom se nisem vse vpoznal! Da s kom!» ponovi Rudin, videč, kako srpo Ležnjev vanj gleda. «Kolikokrat sem se svojih lastnih besed sramoval — ne rečem, da v svojih ustih, ampak v ustih družih ljudij. Kolikokrat sem se spodobil brezčutnej živali, ki še z repom ne mahne

kadar jo tolčeš z bičem. Kolikokrat sem se radoval, in nadejal, koliko kratov se nisem čutil sokolu podobnemu — a v resnici sem bil ko polž. Kde sem ti bil, kde potoval! ... A poti so bili blatni,» doda Rudin in utihne ... «Vi veste ...»

«Čujte,» seže mu Ležnjev v besedo »nekoč sva se *tikala*. Ali hočeš — živela starina! Pijva za: *ti!*» Rudin se ves pretrese, vstane in v očeh mu nekaj zasije, česar ni moči z besedo opisati.

«Pijem,» reče on; »Bog te blagoslovi, brate!»

Ležnjev in Rudin izpijeta čaši.

«Ti veš,» povzame zopet Rudin s posebnim naglasanjem besedice: *ti*; »ti veš, da me grize nek črv, ki se ne da umiriti do groba. On me namerjava na ljudi ... iz začetka se klanjajo mojemu vplivu, pozneje pa ...»

Rudin odkima z glavo.

«Od one dobe, odkar sva se razšla ... sem se razšel s taboj, preiskal sem mnogo ... Skušal sem živeti, dvajsetkrat sem kaj začel — a zdaj, glej, kaj je iz mene!»

«Vstrajnosti nisi imel,» reče Ležnjev poluglasno, kakor da govori sam z soboj.

«Kaj praviš? vstrajnosti nisem imel? Stvarjati nisem jaz nikdar umel; ali brate, težko je stvarjati, ako nemaš nobenega temelja. Ni vredno, da ti govorim o vseh svojih podjetjih, ali bolje rečeno nakanah. Dosti ti bode, ako povem nekoliko slučajev ... ne kadar se ni bilo nadejati dobrega vspeha ne, nego kadar sem bil prepričan o dobrem koncu ... to pa ni vse eno.»

Rudin zgleda sive in nehke svoje lase nazaj z onim istim kretanjem, kakor si je zgledil nekoč črne in kodraste.

(Dalje prihodnjič.)

Podlistek. Rudin.

(Spisal J. Turgenjev, preložil M. Málóvrh.)

XII.

(Dalje.)

«Vstopite, vstopite k meni!» reče on Rudinu in ga uvede v svojo sobo.

«Kako močno ste se izpremenili!» začne zopet Ležnjev.

«Da, da,» odgovori Rudin oziraje se po sobi. «Leta ... A kako je zdravje Aleksandre Pavlovne ... vaše žene?»

«Hvala — dobro. Ali kaka sreča vas je semkaj dovela?»

«Sreča? Ha, ha! O tem bi se dalo mnogo govoriti ... Semkaj sem prišel slučajno, iščeč nečega znanca. V ostalem mi je drago ...»

«Kde kanite obedovati?»

«Jaz? Ne vem! V kakej gostilni. Dolžnost mi je, še danes oditi.»

«Dolžnost?»

Rudin se nekako čudno nasmeje.

«Da — dolžnost. Pošljete me na kmete, da postanem seljak.»

«Obedujte z menoj.»

Rudin pogleda Ležnjeva in zdaj prvič na oči.

«Vi me pozivljete k sebi na obed?»

«Da Rudin, po starej navadi, po prijateljskeji! Hočete-li? Nisem se nadejal vas videti i sam Bog zna, bodeva li še kdaj vkupe ali ne. Nikari se tako ne ločiva.»

«Dobro, jaz ostanem.»

katerim se more vsak, kdor ga ima, pred svetom ponašati; jemlje mu čas, kateri dobremu gospodarju nikedar ne preostaja; vzrokuje žalost in sramoto njegove družini.

Kazen v denarju tudi ni možu v čast, dasi ta tako ne trpi, kakor pri zaporu; a telesno to kmetovalec bolj čuti, kajti radi globe mora večkrat prodati živino iz hleva, mora trpeti pomanjkanja vsa družina, malokedo namreč ima več, nego za vsakdanjo potrebo, — posebno v Istri na kmetih malokedo več, nego skorico vsakdanjega črnega kruha.

Ker tedaj vsaka kazen možu škoduje, naj bi se gospodarji močno varovali ter nikedar lahkomurno prekršili postave! Kedor ne uboga, tepe ga nadloga! Ponavljam sicer, da te kazni ne bi onde usodopolne postale ubogim ljudem in se tudi jez ujemam z g. Laginjo v tem, da prav tukaj bi bila na mestu morda bolj vladna pomoč, nego pa vladna prestrogost; toda za Istro se je svet v obče dosedaj premalo menil, akoprem je ta dežela Avstriji morda važniša, nego koja druga, ki uživa vladno pomoč v izdatnejši meri.

Kedor torej veljavno postavilo prelomi, tega zadene kazen. Najbolje bi bilo, da bi o kaznih govoriti ne bilo treba, a ker se iste kmetovalcem vedno nalagajo, treba je o njih govoriti.

V našej materijske občini je bilo do sedaj uže mnogo kaznovanih: nekateri s kaznijo zapora, drugi v denarju. Da ne morem govoriti o posameznih slučajih, o katerih naše občinsko glavarstvo pričuje, omenim samo, da je uže okoli štiri tisoč goldinarjev se plačalo v samej naši občini take kazni. Toliko, malo več ali malo manj, so plačali tudi v podgrajski in jelšanski občini.

Lepo tedaj število stotakov so uže plačali oni ubožci našega okraja, koji so prelomili dotične SS. gozdne postave.

A ves ta denar še ni okraju toliko koristil, da bilo bi v njem vsled tega vsaj jedno drevč zasajeno tja, kder ga je kaznovani kmet posekal, ko ga je ostrost postave zadela. Kam se obrača ta denar? Ali ne bi dobro bilo in pravično delo, da bi se denar vsaj tam vporabil, kder je kaznovani kmetovalec škodo naredil? S tem bil bi denar obrnen ljudstvu v korist, ako bi se tam zasadilo, kder se je kaj pokvarilo. Še bolje bi se obrnel ta denar na občino korist občine, ako bi se pogodila zanj kakova občinska goličava. Denar bi se lahko vporabil tudi za sadna drevesca, kojih v našem kraju toliko potrebujemo.

Ako bi občina tega ne imela potrebe, denar bi vporabila za druge občinske potrebe, kakor za zidanje šolskih poslopij. Materijska občina ima dve šoli v Brezovici in Materi in nijednega lastnega šolskega poslopja. Občina bi vporabila ta denar tudi za šolske vrte, gozdne čuvaje, ceste in za ostale občinske potrebe.

Kolikor več denarja pa gre iz uže tako uboze okraja, toliko ubožnej postaje — tem več, ker od onega nema nobene koristi.

In v tem smislu priporočam slavnej skupščini resolucijo do visoke vlade, da bita denar ostajal v občini — njej v korist.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesar je 1. t. m. nastopil pot na Štajersko in Kranjsko. Vse železniške postaje do Gradca so bile krasno odičene, povsod so čakale na postajah cesarja gosposke, županstva, duhovščina, društva, šolska mladina in ljudstva velika množica z godbo, katera je pri odhodu cesarja igrala cesarsko himno. V Münzschlagu je pozdravil cesarja deželni namestnik baron Kubeck, deželni vojaški poveljnik, baron Kuhn in mestni župan. Cesar je milostljivo odgovoril. Iz Gratweina se je peljal cesar z vozom v cistercenski samostan Rein, kder je sprejel pontifikalni blagoslov, ogledal spomenik, postavljen nadvojvodu Ernstu železnemu in v samostansko knjigo zapisal svoje ime.

Na krasno odičenem graškem kolodvoru so ga čakale vojaške in civilne gosposke in duhovščina, poleg tega tudi Don Alfonso de

Bourbon. Županovemu pozdravu je cesar odgovoril, da je z veseljem prišel na praznovanje patriotičnega praznika in da se bo rad kolikor mogoče dolgo mudil v njemu zvestem glavnem deželnem mestu. Ko je cesar sprejel še škofe, pregledal častno kompanijo in od gospej sprejel šopke, odpeljal se je v mesto, kamor ga je navdušena množica spremljala. Pred dvorno palačo so cesarja čakali generali, častniki in častna kompanija. Ob šestih je bil dvorni obed, potem se je cesar razgovarjal z raznimi osobami; zvečer je po mestu sviral mestna godba, spremljana od velike množice, ter je navdušeno klicala cesarju, ki je prišel na pomoč ter se ljudstvu zahvalil.

Drugi dan zjutraj ob osmih je bila v škofjske cerkvi velika sv. maša, kamor so cesarja spremlili grof Taaffe, deželni namestnik Kubeck, Kuhn in cesarjevo spremstvo. Pokneženi škof Zwerger z vsemi štajerskimi prelati in z vso duhovščino je sprejel cesarja na cerkvenem pragu in potem bral sveto mašo, pri kateri je stregla vsa duhovščina. Kakor pri vhodu, enako navdušeno je obila množica pozdravila cesarja pri izhodu iz cerkve.

Ob 10. dopoldne je cesar sprejemal deputacije gosposk. Deželnemu glavarju je cesar odgovoril zahvalno ter rekel, da je v svesti, da bo vez, katera veže cesarsko hišo s štajersko deželo, obe za vse čase trdno vezala. Rektor magnificus je cesarju podal adresu udanosti, cesar se je zahvalil ter izjavil svoje prepričanje, da se bodo poklicani nositelji učenosti vsikdar trudili, z svojim mišljenjem, vednostjo, ukom in izgledom delovati na bodoči narod. Zahvalil se je tudi rektorju tehničnega visocega učilišča za izrečeno udanost ter izrekel, da s posebnim interesom spremlja blagodejni razvitek obrtniškega življenja mej ljudstvom, za kateri razvitek se učilišče trudi, ki bo i vedno v njegovej skrbi.

Obiskal je cesar potem Don Alfonza, obitelj grofa Merana, baronica Washington, rojeno princesinjo oldenburško, deželnega namestnika soprogo, potem ogledal kulturno-zgodovinsko razstavo. Na potu je bil povsod navdušeno pozdravljan. Ob 6. uri zvečer je bil obed.

V mestnih deželnih volitvah na Češkem so Čehi pridobili dva poslance v Pragi v Jožefovem predmestju, sicer pa se prejšnja razmera ni predrugačila. — V praški trgovinske zbornici so zmogli nemški kandidatje, v plzenske zbornici pa so žrebali in izvolili enega češkega in enega nemškega poslanca.

Znani ogerski državni poslanec Istoczy je stal 30. junija pred porotno sodbo v Budapeštu zaradi protisemitičnih po tisku priobčenih izjav. Porotniki so z devetimi glasovi proti trem izrekli, da je nekriv, vsled česar ga je sodnija oprostila.

Kazenska obravnava v Nyiregyhaza se še nadaljuje. Ondotno ljudstvo je tako razburjeno, da so morali nove stražnike tja poslati. Požunski protisemitski odbor je poslal državnemu pravdniku Szeifertu, ki v tej pravdi zastopa državo, pismeno smrtno obsodbo.

Vnanje dežele.

Ruski car je podelil zlate in srebrne svetinje županom kmetijskih občin, ki so se vdeležili kronanja. Mej temi župani je 83 Poljakov.

Ruski car je 28. junija v Samarski slovesno odprl Svir-Sias-kanal, po katerem se v Petroburg voznja za 10 dni skrajša.

Bolgarski knez je 2. t. m. prišel v Isl.

V Monahovem se je 1. t. m. po kraljevem zaukazu slovesno odprla umetniška razstava.

Gosposka zbornica pruskega deželnega zbora je 2. t. m. sprejela cerkveno predlogo, kakor je bila sklenjena v poslanske zbornici. Potem ste imeli obe zbornici skupno sejo in se je deželni zbor zaprl.

Grof Chambord je v Frohsdorfu nanagloma nevarno zbolel.

Kolera se v Egiptu širi; 29. junija je v Damietti umrlo 113 oseb, 30. pa 109, v Manzuri 7, v Portsaidu 2. Vnovič se je prikazala ta bolezen v Samanudu, kder so 4 osebe umrle

in iz Aleksandrije so došla poročila, da je tudi tam uže kolera terjala par žrtev.

Iz Azije dohajajo Francozom neugodna poročila in Francozi bodo morali veseli biti, ako se jim posreči, da se ognejo vojne s kitajsko državo. Bismark je francosko vlado na led speljal; pridobil Gladstona na svojo stran, da zdaj angleški poslanec v Pekingu ščuje zoper Francoze. Vsled tega je kitajska vlada francoskemu poslancu kar brez ovinkov naznanila, da smatra osvojitve cesarstva Anam za casus belli.

Dopisi.

Iz Lonjera, 26. junija.

K dopisu od dne 21. t. m. javljam kot dodatek še to le: Mej drugim sem bil zapisal te-le besede: Nista-li mati in otrok v veliki nevarnosti kako bolezen vloviti? Cesar sem se bal, to se je zgodilo. Nevarno trganje v glavi in v zobeh je dobila ena tistih mater, katere so svoje otroke iz Katinare v Skedenj nosile, da bi njim bile tam kozice stavljenе. Dala si je trpinka uže zob izdreti ali trganje le noče ponehati.

Le slučajno sem naletel na le-to mater, katera mi je toliko tožila, kako silno trpi v glavi. Tožila je, da je v trde noči še le domu prišla, če tudi je hitela kolikor je mogoče bilo. Tožila je, da je morala dva dni v postelji ležati in kako silno jo še zdaj po minlih 5 dneh roki bolite. Pripovedovala mi je, v kakem strahu je bila, ko se je nevihta bližala in ko se je gosta in debela sodra vsula.

Rekel sem, da le slučajno sem naletel na to mater, pa bojim se, da bi enako tej tožile druge, katere so otroke v tako daljavo nosile. Res je, da niso vse matere svojih otrok nosile v Skedenj, ali nekoliko njih je vendar le to storilo. Pa kaj so hoteli sirote! Naj le svet dozna, kako paševsko ravnaajo z ljudmi magistratovi izvoljenci. »Capo distrettuale« od sv. Ane (o katerem bi se marsikaka debela mogla ziniti — pa odneseno, ni prizaneseno — za sedaj le toliko, da ta človek ne umeje besede slovenske in vendar ima z slovenskim ljudstvom opravilo) je grozil, da kaznen 5 gld. vse tiste zadene, katere ne bi svojih otrok v Skedenj prinesle. Ustrašile so se kazne ubožice! Pa kaj mislite, da je to človeče utrjuje in do kože premočene matere milovalo in pohvalilo? O kaj še! Norčeval se je z njimi, ter rekel, da so si morale voz (kareto) najeti. Na odgovor, da nemajo toliko denarjev, da bi se mogle voziti, jih je sramotil radi uboštv! Skoraj neverjetno ali žalibog — gola resnica! Voz si naj najme ubožica in za vožnjo naj plača 2—3 gld., ki nema solda za sol in moko, da bi svoje lačne otročiče mogla nasititi!

Za zdaj nič drugega ne rečem, nego to, da daljno, težavno strmo pot, po kateri se matere v slabem vremenu primorane od magistrata svoje otroke nosile, le-to pot so one s solzami namočile in zaznamovale. Le-te solze naj vedno pričajo o ljubeznivem (?) ravnanju z ljudstvom od strani mestnega magistrata.

Iz Trebiča 26. junija.

Marsikatega je srce zbolelo, ko si, draga »Edinost«, v št. 49 prinesla naznanilo, da je čestiti gosp. Grosman dne 16. m. m. v Črnomvrhu v Istri umrl, i zakaj ne bi žalovali, ker je kakor kaplan pri nas 8 let služil in v vsem tem času ni bil eno uro zdrav. Ko je iz Istre k nam prišel, uže tretji dan je v postelji legel, bil je kakor sušen podvržen bolezn, pa vendar do zadnjega leta ni imel dosti pomanjkanja v svoji službi, ampak zvesto je spojnjeval, kar je le mogel svoje dolžnosti. Večkrat se je posilil, da je z velikim trpenjem službo božjo opravil. Krotko in ponižno v vseh okoliščinah, kakor pušavnik je živel, ako se je le kaj pri zdravju čutil, šel je vedno dopoludne in popoldne molit v cerkev, imel je tamkaj brevir in še druge knjige. Ker se je večkrat samotno držal, zato ga je tudi svet malo razglasil. Na svetega Justa dan se je od bolezn ves zmešan od nas odpeljal, in smo še dosedaj brez duhovna. Iz srca kličemo: Naj v miru počiva!

V nedeljo, to je na sv. Ivana dan je bila pri nas procesija, katero je vodil čestiti gospod župnik iz Opčin, če tudi se je marsikaj pogršalo, kakor godba in streljanje, vendar se je zbralo obilo ljudstva in obhod se je prav redno opravljal lepo ubrano petje Pangelingua, katero je naš čestiti gospod Šega za omenjeni dan zložil, prijetno se je glasilo, da se mora čast dati gospodu učitelju Pertotu, ker se je veliko trudil, da je pevec tako dobro izuril. Po procesiji je bila maša, katero je opravljal omenjeni župnik, stregli so pa čest. gosp. Pahor in čest. gosp. Škerl. Pela se je slovenska maša prav izvrstno, z orglijami je petje spremljal v muziki izurjeni gospod Valentič.

Tržaška okolica 1. julija.

Nek »Popevovič« iz sv. Križa se je oglašil v št. 50 »Edinosti« in se budoval, da so grajanci Križanov precej pri rokah, a da ni dobrega človeka, kateri bi jih tudi pohvalil, kadar so vredni pohvale. Ni moj namen, da preiskujem, ako so Križani res bili kedaj grajani po krivici; morda bode Popevovič to najboljšje znal, ker živi uže več časa mej njimi in gotovo tudi zna razločevati lulko od pšenice. Iz mojega peresa ni še bilo do denes ni graje, ni pohvale v listih; bolj spretniša peresa so se s tem bavila. Denes pa si vendar ne morem kaj, da ne bi prijel za peró in na kratko omenil, kar sem s lastnimi očmi videl v dan sv. Petra in Pavla. Popisati torej hočem, kako znajo čestiti Križani svoje svete patrone. Uže na vse jutro 29. t. m. je bilo v Križu gotovo 1000 samih tujcev, kateri vsi so obhodovali krasne priprave za procesijo, ki se je ta dan obhajala; uže od daleč je bilo opazovati krasne zastave, ki so ponosno vibrale, ali ko

sem prišel v vas, iznenaden sem bil, videč vse hiše preprežene ne le z avstrijskimi, temuč tudi slovenskimi zastavami in drugim okrasjem, dalje so bili na raznih krajih vasi štirje slavaloki, jako okusno olišpani, umeje se, v narodnih barvah, s kratka, vsa vas je bila tako krasno odličena, da moram reči, da sedaj nisem k malu videl kaj tako lepega na deželi, akoprem sem uže dosta sveta prebrel in marsikaj videl in pripoznati moram, da so Križani v kratkem času napravili res velikanski korak v napredu, in če pojde to tako dalje, kar upamo, potem bo Križ delal čast tržiškej okolici in se bode smel ponášati kot morda najbolj probujena vas v okolici. Da pa je temu tako, dosti zasluže ima Popevovič, kateri se dosti trudi za narodni razvoj. Pa skoraj sem zabredel iz cerkvenega na narodno polje in pozabil omeniti, kar je bilo res občudovanja vredno, to je nova godba, lepi, krasno po kroju bivšega okoličanskega bataljona uniformirani mladeniči, kateri so se v malo mesecih toliko izvežbali, da jim je bilo mogoče javno nastopiti in tako poveljati čast božjo; dalje prekrasno petje pri procesiji in v cerkvi, katero je presezalo naše pričakovanje, akoprem nam je bilo znano, da tam petje uči spretna roka; divno odlična cerkev, katera se v malem more meriti z marsikako imenitno tržiško cerkvijo in veličastna božja služba, pri kateri je služilo nič manj nego 8 čestitih duhovnov, kot pontifikat pa prečestiti kanonik dekan *Pasman* iz Kopra. Omeniti mi je tudi lepe, v srca segajoče pridige čestitega gospoda kriškega župnika *Grubiš*. Vse to je napravilo na navzoče mogočen vtisek, da bodo vedno pamtili praznik apostolskih knezov v Križu v letu 1883. Kaj lepo je bilo videti 12 nedolžnih deklic v okoličanskej opravi, ki so trošile cvetice pred sv. Rešnjim telesom, a slavnost je še kaj posebno poviševalo lepo število veterenov pod poveljstvom narodnjaka, g. K. Košute. Se marsikaj bi imel pohvalno omeniti, toda ker vem, da nemate prostora za podrobne popise, naj še omenim, da za sluzga za tako lep napredek v primerno kratkem času gre pred vsem č. gospodu župniku in pag. učitelju *Peliconu*, katera sta si s požrtvovalnostjo in ljubeznivostjo znala pridobiti srca vseh vaščanov in tako s pomočjo lepe sloge doseči marsikaj, kar dela čast Križanom; upamo, da bosta oba gospoda nadaljevala započeto delo in tako ne le dobre in stanovitne spodbujala, temuč tudi omahljivec pripravila na pravo stanovitno narodno pot, kar boje tudi uplivalo na omiko in blagostanje Križanov, kar iz srca želimo. Nabregovič.

Iz Kopra, dne 29. junija.

Izid končanih istrskih volitev nas globoko v dušo peče, kajti niso se izvršile tako, kakor smo se nadejali. Prodrli smo sicer na dveh krajih s petimi kandidati, ali to je le malo, silno malo! In pa to število 33! — Vendar je storjen uže odločen korak, katerega nadaljevanje nam bode prva in najsvetejša naloga. Italijani tudi sami vidijo, da se približuje konec njih gospodarstva nad *našo Istro*; in prav radi tega se bojujejo z nami na življenje in smrt, radi tega tako strastno agitujejo za svojo lastno stranko, obečajo, kar jim je mogoče ali nemogoče spolniti, da bi le tako precej ne oddali krmila iz svojih rok. Ali vse to jim ne bo, da vse to jim ne sme nič pomagati, samo da nadaljujemo, kar smo z vseh strani pričeli. Do bodočih volitev, od katerih pričakujemo slajnejši rezultat, je še daleč. V šestih letih je mogoče silno veliko narediti, samo ustrajnosti in malo požrtvovalnosti je treba. Mej tem časom naj zavedni narodnjaki narod budé, naj mu jasne nakane iredente ter naj ga vzbudé do više narodne zavednosti. Le tako se bomo lahko veselili bodočih volitev, katere so, kakor sem uže rekel, še daleč. Politično društvo *«Edinost»* ima veliko in težavno nalogo, katero izvršiti mu pomodi Bog! Kako vstrajno to društvo deluje za občno blagost in povzdigo Istre, menim, da čestiti čitatelji uže vedó in upam, da bodo o koristi tega društva vedno bolj in bolj prepričani. Da bi našlo to za Istro prekristno društvo vedno več podpore in ne le mej Slovenci, marveč tudi mej brati Hrvati, katerim bode časom enake koristi in cene. Hrvatski živelj v Istri je pomaknen v slednji kot, iz katerega mu pripomore društvo *«Edinost»*. Koliko Hrvatov je v Istri in le dva narodna zastopnika. Kakor sem rekel: *Hrvatje pristopite k temu društvu, delajte z njim z roko v roci — in zagotovljena je našej Istri prihodnosti milejša doba.*

Včeraj so se vršile volitve za mesta. Pričakovali smo veliko boljega uspeha, kakor se je konečno pokazal. Kandidat lahonske stranke je bil dr. Gambini; kandidat zmerne, prave patriotske stranke pa č. g. J. Babuder, tukajšnji gimnazijalni vodja. Njemu niso na mari sebični nameni, marveč prava in občna blagost ljudstva. To je mož, katerega spoštuje Italijan, Slovenec in Nemec. Izvoljen je bil dr. Gambini z 107 glasovi; g. Babuder jiu je dobil 100. Opomniti je, da so glasovi g. Babuderja čisto naravní, neprisljeni: tu se ni žalibog nič agitvalo. Tudi niso prišli vsi njega volilci na volišče, česar sem se sam prepričal.

Govoril sem o tej stvari z nekaterimi prostimi meščani, kateri mi reko: da ne gredo niti volit, ako bi imeli voliti dr. G. Ako pa pojdejo, tako da volé g. B. Prepričal sem se, da jih mnogo takó misli. Iz strahu pred Lahoni niso prišli in izvoljen je bil — dr. G. Nasprotno. — Kaka agitacija je bila za dr. Gamb. l Bogu bode potoženo, da nam kri v glavo sili, ako na to le pomislimo. Nikakor niso vsem oči zaprte ne, in tudi slavnjej vladi se menda enkrat odpro, da bode videla, kde jej je poguba. *Kakor je slavna vlada razpustila stari puljski municipij, katerega nadomestujeta sedaj dva državna komisarja, tako bi se moralo zgoditi v Kopru.* Poprej ne bode miru, ne bode konca veleizdajskim demonstracijam. Opisati različne demonstracije, ni danes moj namen; morda se vrnem kedaj k tej stvari.

Dr. Gambini je uže pri volitvah pokazal srd do Slovencev in vsega, kar spominja na Slovenstvo. — Pri volitvah je nek Slovenec prav razločno po slovensko povedal, da volí g. J. Babuderja, c. kr. gimnazijalnega vodjo. Kar se zadere kandidat dr. G. (kateri bi sicer ne smel biti zraven, a je izjemno mestni župan) ter pravi, čež da je to demonstracija proti njegovej osebi, da volitev ni veljavna ter da se mora vknížiti v protokol. G. okrajni glavar ga zavrne, da je volitev veljavna in da je vsakemu dovoljeno voliti v svojem jeziku. Tudi volilna komisija je bila s tem istih misli — in volitev je obveljala. Tudi drugi gospodje so volili slovensko in *«accio che il signor podestà lo capirà»* prevedejo tudi v italijansko. — Slovenci mu ne bodo pletli lavorovega venca. Zakaj pa so Italijani volili italijansko, ko so bile slov. volitve? — Tu sta dva deželna jezika in menda, da smemo govoriti tudi »po naše.« Uže pride čas, ko se bodo morali naučiti našega jezika, če bodo hoteli služiti kruh na avstrijskih tleh.

Zvečer je bila serenada na čast novoizvoljenemu poslancu. Godba, razsvitljava, umetni ognji in »Eviva« klici so v Kopru le za demonstracije, če je treba pokazati pa zvestobo do naše vladajoče hiše, takrat je vse mrtvo. — Oh! slepota.

Iz Materije 27. junija.

(Nastopki tabora v Brezovici dne 3. junija 1883.) Ko se je govorilo o »taboru« v Brezovici, ni se mnogo brigalo za to prosto ljudstvo. Materijski, (kmetovalci) vaščani so kazali v začetku neko nezadovoljstvo, a ne mislim proti »taboru«, temveč radi kraja. V Materiji imamo postrežbo, lep prostor, cesto, po kojoj se lahko pripelje ljudstvo od vseh strani, in še več enakih lepote in pripravnosti za to, navedel je materijski kmet. Zakaj bi se ne napravil »tabor« raje v Materiji? Jaz bi jim tudi potrdil; kajti vsacemu je znana mala, lepa vasica Materija, katera je preskrbena z vsem potrebnim. Lahko in po vsej pravici bi jo imenovali središče brkinskih hribov.

Zakaj pa ni bil »tabor« v Materiji? Poprašajmo to ljudi, katerim so znane okolišine materijske in odgovorili nam bodo: »Sloga jači, nesloga tlači!«

Ko so pa Materijci videli, da gre tu za občno blagost, poprijeli so se tudi oni dela ter jeli delati priprave za »tabor«. Dan 3. junija je bil dan, koji ostane v spominu marsikomu, dokler mu ne poteko na zemlji odmerjeni dnevi. Ko se je zbralo na prijaznem brezovškem polju neizmerno število ljudstva, segali smo si bratovski v roke ter voščili srečen napredek. — Nobeden Materijec ni grajal več, zakaj ni bil »tabor« v Materiji, ampak veselil se je, da se vrši tolika slavnost le v njegovej bližini. Neizmerna množica ljudstva ne samo prostega, temuč tudi veliko slovenske inteligencije, zbralo se je krog krasno okrašene odra ter poslušalo od srca segajoče govore č. g. govornikov. Po končanih govorih smo zapustili Materijci kakor tudi večina drugega ljudstva Brezovico s živio-klici. V Materiji se je slišalo še pozno zvečer slovensko petje in živio klici. Drugi dan se je pa ljudstvo zbralo na vasi in si razlagalo razne govore. Posebno se je ljudstvu prikupil govor g. Jenka iz Podgrada, ki je govoril v posebnem posojilnem zavodu. Kakor je omenil g. govornik, izposojuje se v našem okraju mnogo tega denarja. Mnogo jih je tudi iz Materije, ki so si izposojili iz omenjene posojilnice, a moram reči, da je i mnogo taci, ki so se premislili z izposojilom spoznavši slabe nastopke tega posojila.

Govor g. Kastelca, obč. glav. v Materiji je povšeči vsemu ljudstvu. Ta poštenjak in vrli narodnjak je bil pri vsakej napravi prvi, a tudi tu ni bil zaostal. Nabral je bil mnogo važnega gradiva, katero je v govoru ljudstvu na srce pokladel. Sedaj se pomenkuje tu in tam: ako nam pride od sodnije kak list pisan v ptujščini, ne sprejememo ga več. Posebno jim je vrli g. govornik razjasnil to stvar s tem le stavkom. »Za državo mora troške prav tako Slovenec, kakor avstrijski Nemec plačevati,« pa vendar moramo trpeti in za vsako malo reč uklanjati se gosposkam, da nam v neznanem jeziku stvar prebero. Pa poterpimo, saj hvala Bogu gre vedno na bolje in upajmo, da pridemo do istega stanja, v kakoršnem so drugi narodi. Kar se tiče kmetijstva, upam, da je vendar padlo nekaj semen na dobro zemljo; kar je pri našem kmetu kaj nenavadnega. On toži le o slabih časih, ali da bi se pa dal kaj podučiti, to mu ne gre v glavo. »Delal bom tako, pravi, kakor je moj oče!« — Za sadjarstvo, kakor sem izprevidel, briga se v brkinskih hribih jako malo. Zakaj neki sadite same češnje? Zakaj ne bi sadili i drugega sadja, katero ima večjo vrednost od češnje? »Tabor« v Brezovici je bil brkinskim hribov tako potreben, ko ribi voda. Naredil je velik vtisek na ljudstvo, katero je pred še tako rekoč spalo brez narodne zavesti. Komu naj se zahvalimo za to velikansko dobroto, za trud, kateri so imeli dotičniki. Dragi sovaščani! Prva zahvala gre slavnemu odboru društva »Edinosti,« ki se je spomnilo nas ubogih Brkinov in nas zbudilo iz dolgega spanja. Potem se moramo zahvaliti gosp. Kociper-ju in gosp. Medvešč-u; ona sta prva jela zažigati grmado, katere svit nas vodi do narodne zavesti.

Koliko truda jima je prizadela samo ustanovitev čitalnice v Brezovici!

Občina materijska, čuvaj si dotična gospoda in ne poslušaj onih »podpihalcev,« katere je nek gosp. dopisnik iz Materije omenil v 41 št. »Edinosti.«

Domače in razne vesti.

Tržaške novosti. V *našo luko* so te dni zaporedoma došle 4 naše vojne ladije, »Albatros,« »Ferdinand Maks,« »Hofer« in »Liassa;« kakor se sliši, pridejo še druge. Rusko ladjo Djyghit je odšla z grške kraljice, ena grška oklopnica pa je še tukaj, ker jo popravljajo.

Naši veterani so imeli v nedeljo veliko pregledovanje; pregledoval jih je na velikem dvoru glavne

vojašnice general Mingazzi, poslanec društva rudečega križa, bilo jih je gotovo kakih 5 do 600 mož nazočih, od katerih se je mnogo vpisalo za službe rudečega križa, to je za strežbo vojaških ranjencev v slučaju vojne. General je naše veterane pohvalil, da so dobro držé in zaradi njihovega uzornega patriotizma. Ko je nehalo pregledovanje, razlagal je general odbornikom in vodjem veteranov pomen službe rudečega križa in posebno poudarjal, da dotični ne pridejo v vojni nikoli v nobeno nevarnost, ker rudeči križ je vedno izvan strelne črte. Omeniti nam je, da se je tega pregledovanja udeležil tudi mestni župan in govoril celó daljši govor v *našem jeziku*. Kaj porečejo temu nekateri listi? smo si mislili; toda molčali so, ker časi se spreminjajo.

Skušnje zrelosti na tuk. gimnaziji so bile zadnje dni junija in je napravil skušnje z odliko Srb Sava Knezevič. Od Slovanov so še napravili maturo: Arthur Kovadič, Alojzij Černic, Franc Globočnik, Adolf Nejedlik, Eduard Poljak, Mihael Truden in Ivan Volk.

«Naša Sloga», list, odločno braneč slovanske interese v Istri, bil je zdaj dvakrat zaporedoma zaplenjen, zadnjikrat v nedeljo, zaradi članka »Naša je budućnost« in zaradi pet dopisov. Urednik, g. Mandič, vložil je priziv zaradi konfiskacije lista, v katerem je bila interpelacija na barona Pretis-a zaradi volitev v Lošinskem okraju.

Nasilstvo. V soboto zvečer sta dva vojaka, kakor se sliši, ogerskega polka, ustavila na senenem trgu ženo izvoščika, neko Nežo Mlakar in jo z bodali posilila, da je šla z njima v nek kot, kder sta jo oskrunila. Uboga se je bala kričati, ker sta jej lopova pretela se smrtjo. Morate si misliti strah te uboge ženske. Čudno, da se morejo take reči zgoditi v mestu. To je uže vandalizem. A posebno na senenem trgu bi morala policija bolj paziti. Pravijo, da dotičnih hudodelnikov še niso našli; a da se stvar ostro preiskuje.

Imenovanje. Gosp. Franc Leban je postal vodja zemljiških knjig za sežanski okraj.

Veselica ženskega oddelka del. podp. društva bode v nedeljo, a mesto v gostilni »Cervo d'oro«, bode v gostilni in na vrtu »Mondo nuovo«, precej za javnem vrtom. Program ostane uže naznanjen, dostaviti je le še treba lepe umetne ognje, kateri se bodo zažgali po izvršeni besedi, mej plesom.

Resnici čast. Na izrečno terjatev gosp. dr. Beninger-ja potrjujemo, da smo o svojem času vest o pisarni omenjenega gospoda odvetnika prinesli, da še ta gospod zato vedel ni, ter da je bilo dotično priporočilo izvor našega menenja in prepričanja. Toliko resnici na čast.

Naši domači sovražniki nas v enomer radi sumničijo; tako na priliko nam v zlo štejejo, da smo dementirali vest, da v slov. mestih in trgih na Goriškem kandiduje baron Pretis. Stvar pa je taka: Kakor hitro je ta vest prišla nam do uha, pisali smo v Bolec zanesljivemu domoljubu, kateri navadno poroča v naš list in on nam je pisal, da vesti ob onej kandidaturi niso resnične in da bodo tamošnji rodoljubi glasovali ne za Jonkoto, ampak za odločnega rodoljuba. Komur ljubo, lahko vidi dotično pismo v našem uredništvu. Sicer pa prosimo naše in »Narodove« čitatelje, naj čitajo Jonkovo »poslano« v večrajšnji številki tržiškega »Tagblatt«; iz tega poslanega razvidijo, da je imel naš bovski dopisnik prav, kajti čemu še Depretisu kandidatura, ko je uže goriški odbor postavil gosp. Jonka? Le mislite, gospoda, ki ste nas sumničili, in če dobro premislite vso stvar, primite se prav dobro za nos. O tej stvari bi se dalo še mnogo govoriti; toda hodimo velikodušno!

Tatvine. Nekemu penzionistu v ulici St. Martiri so neznani gospodje iz zaprte škrinje odnesli več kosov obleke v vrednosti do 200 glđ. — V petek pa na rano nek zmkavit zleze v kabino gospodarja neke grške ladje, prisvoji si par hlači in suknjo — i zgine. — Nek mizar, policiji dobro poznat, zleze v petek v stanovanje nekega oštirja v ulici Torrente z namenom, da ga pokrade. Ali pri tem hvalevrednem (?) poslu ga zasači hišina, ki krikom in vikom ptička prepodi. Ptček pa se ni mnogo časa veselil v prostosti, kajti stražnik ga koj na to opredeli na podstrežju hš. št. 1 v ulici Boschettto.

Iz Gorice nam je došlo telegrafično poročilo, da so pri večrajšnji volitvi velicega posestva zmagali kandidati volilnega odbora goriškega; dobili so gg. prof. Povše 89, Andrej Kocjančič 116 in notar Ivančič 85 glasov. — Protikandidata g. Gorjup in Faganel dobila sta 56, oziroma 42 glasov. S tem so letošnje volitve na Goriškem končane.

V spodnjem Logatci se je odprla včeraj *državna postaja* z omejeno dnevno službo.

dr. Milan Mahanec, velik hrvatski patrijot in po vsem svetu sloveč govornik, umrl je včeraj v Zagrebu. — Ves slovanski svet žaluje na grobu prerano umrlega, še mladega moža.

Spominske medalje na kranjsko šeststoletnico je dal prav lično izdelati ter jih prodaje trgovec Iv. Giontini v Ljubljani. Svetinja ima na sprednji strani ob robu Koseskega vers; hrast na omaje in hrib, zvestoba Slovencev ne gane; v sredi doprsni kip Carniolije in pod njim v treh vrstah: deželna svečanost — 11.—17. julija — 1883. — Na zadnji strani pa napis: V spomin šeststoletne zveze dežele Kranjske s presvetlo vladarsko rodovino Habsburško, 1283.

Banka »Slavija«. Iz letnega poročila, katero razpošilja ta zavod o svojem poslovanji v letu 1882, posnemamo te le številke: Vsi dohodki leta 1882 so znašali 1.918.966 glđ. 89 kr. za škode pa se je plačalo 886.121 glđ. 36 kr. Premoženje bankine se je zvišalo nasproti letu 1881 za 488.912 glđ. 55 kr. in je 31. decembra 1882 znašalo 5.400.994 glđ. 77 kr. Bankina blagajnica v Pragi je prejela v letu 1882. 150.317 poštinih nakaznic (torej povprečno vsak dan 420), s katerimi se jej je poslalo 1.487.922 glđ. 77 kr. Sa-

monpravna društva za zavarovanje pokojnin in dohodkov so se razvijala jako ugodno, in je konec leta 1882 zavarovanih bilo uže za 106.100 gld. pokojnin. Zastopniška pokojninska zaloge je narasla na 30.000 gld. uradniška pa na 86.000 gld. Zanimiva je primera z letom 1872. Tedaj je banka štela 69.900 členov, ki so zavarovali kapital 46.000.000 gld., letni dohodek je znašal 241.000 gld., rezervna zaloge pa 493.000 gld. Leta 1882, torej 10 let pozneje, pa je znašalo število členov 213.000, zavarovani kapital 187.000.300 gld., efektivno premoženje 5.400.000 gld., letni dohodek pa 2 milijona gld. Ako dostavimo še, da je banka v 14 letih svojega obstanka plačala za škode 7.212.427 gld. 13 kr., podali smo v kratkem sliko napredka in uspešnega poslovanja tega slovenskega zavoda, kateri, bivši ustanovljen z neznatnim kapitalom 3000 gld., nam je živ dokaz, kaj se more doseči z vztrajnostjo, marljivostjo, poštenostjo in poslovno veščobo.

Podružnica kreditnega zavoda v Trstu naznanja, da daje v banko žirni na katero koli svoto obresti od 2%, od dne vplačila vsake svote in daje dotičnemu uležniku pravico, da more tudi svo svoto na enkrat vzdignoti brez vsake odpovedi ter da prevzame brezplačno tudi rimese na druge trgovišča avstro-ogerska in izterjevanje računov na domačem trgu. Da pa še bolj ustreže svojim klientom, dopušča, da oni vplačujejo ali pustijo vplačevati svote tudi na glavnem mestu na Dunaju in pri drugih podružnicah banke, kakoršne so v Pragi, v Brnu, Lvovu, Tropavi, v Budimpešti in na Reki, od katerih svot se jim štejejo tudi obresti od dne vplačila, kakor da bi bile vplačane tukaj. Ker banka daje svojim uležnikom brezplačno tudi nakaznice na vsa imenovana trgovišča, razvidno je, da bankini klienti imajo na razpolaganje bankino službo za vsa prva trgovišča avstro-ogerska.

Knjižice za chèque (nakaznice) daje banka na vsako prašanje brezplačno.

Vreme za mesec julij. Mathieu de la Drôme za ta mesec prorokuje to le: Prve 4 dni se pojavijo močne nevihte na južnem Francoskem, Laškem, Španskem in Portugalskem. Velika vročina bo vladala od 4. do 12.; v tem času se pojavijo nevihte v Švici, Savojii, gorenji Italiji, na Badenskem, v južni Avstriji, Dalmaciji, na Španskem, Portugalskem in v grškem potočju (Arhipelag). Tudi toča bo klestila. Močni vetrovi na sredozemnem morju, ki pa ne bodo mnogo časa trajali, taki vetrovi se pojavijo dne 7. in 11.; 6. 10. 11. t. m. vetrovi na atlant. oceanu in na Balti. Lepo vreme bo o prvem kraju, ki se začne 12. in konča 20. V tem času zavladava neznosna vročina v deželah ob sredozemskem morju. Biti se je neviht v alpskih in apeninskih deželah, v južni Evropi in Algiru. V času polne lune bo vreme jako nestanovitno, ki se začne dne 20. in konča 27. Radi znižanja dnevne temperature se večeri še precej ohladi. I to, na Laškem, v Švici, na Tirolskem in v Nemčiji. Zadnji krajec bo krasen, ki se začne 27. in konča 3. avgusta. Vročina velika v južnih državah Evrope. V obdobje mesec bo le jako vroč od 1. do 20. nestanovitno od 21. do 27. in posebno nezdruvo od 27. do 30.

Židovsko. Poročali smo čitateljem, kaka sodnijska obravnava se vrši zdaj v Nyregyhazi na Ogrskem, kjer so zatoženi nekateri židje, da so ubili neko katoliško dekle in z njeno krvjo zabelili takozvano »tilulelo«. Ne zna se še izid tega velikanskega procesa, ki uže 14 dni daje gradiva polno vsej evropski štampi; a uže poročajo časniki o drugem strašnem dogodku, katerega so nekda krivi židje. — V Gleisdorfu na Štajerskem, ne daleč od ogrske meje, je zmanjkal nekemu zdravniku 8letni lep deček. Zastonj ga iščejo uže več mesecev; mladi oče je od same žilosti in skrbi osivel; a stoprve dni po več mesecev našel je nekoliko sledu za fantom. Na železničnej postaji se spominja osebo, da sta pred meseci dva žida vkrcala se v vlak ter se seboj nesla mladega fanta vsega zavitega v velik »plaid«; nekdo je žida prašal, zakaj ima tako zavitega otroka, a odgovorila sta mu, da dete spi. Zdaj iščejo onih židov in nadjajo se, da jima pridejo na sled Morda čakamo drug krvavi drama. Ljudstvo na Ogrskem pa je vsled teh stvari strašno razkačeno na žide.

Dražbe.

V Sežani, posestvo Josipa Filipčič iz Filipčevrdo, cena gld. 5557 gld., 25. julija in 24. avgusta. — V Sežani, posestvo M. Ucin iz Barke, cena 1596 gld., 26. julija in 28. avgusta. — V Sežani, posestvo Ivana Šuber iz Rodika, cena 937 gld., 27. julija in 27. avgusta. — V Sežani, posestvo dedičev rajnega Ivana Sesič iz Kozine, cena 530 gld., 30. julija in 31. avgusta. — V Sežani, posestvo Franceta Dunovec rajnega Andreja iz Rodika, cena 845 gld., 28. julija in 29. avgusta. — V Trstu, hiše št. 253 in 503 Filomene Florinda roj. Paturga vdove Rossi i drugi iz Trsta, cena 5917 in 4419, 16. julija, 16. avgusta in 17. septembra. — V Sežani, posestvo Blaža Novak iz Rodika, cena 812 gld., 9. julija, 9. avgusta in 10. septembra. — V Sežani, posestvo Jožefa Macarol iz Križa, cena 4230 gld., 5. julija, 7. avgusta in 5. septembra.

Žrebanje dunajskih srečk. S. 2903 št. 66 je dobila gld. 200.000, s. 731 št. 59 je dobila gld. 50.000, s. 1907 št. 24 je dobila gld. 10.000. — Nadalje so bile izžrebane serije: 772 828 829 861 1393 2378 2435 2520 2687

Žrebanje srečk drž. posejila od 1. 1854. 83 101 189 241 582 633 648 667 881 904 976 1051. 1079 1094 1255 1363 1541 1566 1571 1619 1693 1733 1820 1833 2010 2428 2454 2488 2532 2793 2992 3034 3133 3226 3293 3307 3390 3574 3719 3734 3861 3937.

Listnica uredništva. G. J. M. v B. Prečrtali smo zato toliko iz Vašega dopisa, ker bi se bili z Vašo preostro grajo gosp. J. nakopali še celo tožbo. Sicer pa je goriško gospodo g. J. sam kaznoval in otemnil sijajnost zmage, kar je res žalostno.

Listnica opravištv. G. Jos. Hr. v Metliki. Ker dotične knjige namamo, oglašite se za njo v Ljubljani.

Lastnik, društvo »EDINOST«. — Izdatelj in odgovorni urednik: JOSIP MILANIC.

Tržno poročilo.

Kava vedno v dobrem obratu, cene trdne in rastoče, v sladkorju pa skoro ni nobenega posla, vsled česar so cene mlahove.

Sadje, olje, petrolje, riž, žito, nespremenjeno stanje, kupčija jako mirna.

Borsno poročilo.

Borsa jako mlahova, vsled česar tudi za spoznanje niži kurzi.

Dunajska borsa

dne 5. julija.

Enotni drž. dolg v bankovcih	78 gld. 60 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	79 » 40 »
Zlata renta	99 » 20 »
5% avst. renta	93 » 45 »
Delnice narodne banke	840 » — »
Kreditne delnice	295 » 75 »
London 10 lir sterlin	119 » 95 »
Napoleon	9 » 50 »
C. kr. cekini	5 » 67 »
100 državnih mark	58 » 45 »

Poslano.*)

Na pikajoča »Sočina« dopisa iz »Gradnjega« št. 21 in »iz spodnjih Berd« št. 23 opravičujem se, da sta bila oba objavljena predloga, nad kojima se g. »Sosed« spotikuje, brez prave podloge. Koj rečem, da se jaz nisem in se ne morem strinjati s takimi predlogi, ki so protivni poklicu učitelstva in napredku naroda.

Gledé omenjene točke, da se ne bode predlagalo neopravičene zamude v kazni, popolnem je pretirana stvar. To je priznal krajni šol svet, ter ne gledé na te čudne nasvete 21. maja, predlagal je 10 m. m. nekoje nemarne roditelje v kazni. Krajni šol svet v Višnjeviku je priznal postav kot potrebno, da si ni zvonjenja v šoli, na kar se je g. dopisnik opiral v »Soči«. Kar se tiče predloga, da učitelj ne sme otrok kaznovati, če zamude šolo, to je tudi povsem ovrgljiva stvar. V tem slučaju se mora učitelj posluževati disciplinarnih pomočkov, koje mu pedagogika nasvetuje in priporoča. Gospod dopisnik meni, da se tu kar brez uzroka kaznuje, pa pomisliti je pred, da tak ni vreden biti učitelj, ki ne ve ločiti, kaj je in kaj ni kazni vredno. »Sosedu« in drugim povem to, da zamude — neopravičene je treba kaznovati, kakor se tudi tu ravna. Če pa hoče g. dopisnik, da se otroci ne bodo kaznovali, naj poda to menenje po kraj. šol. predsedniku sl. c. k. ok. šol svetu v Gorici v pretrus in potem, če bode isto zahtevalo da se ne smejo kaznovati; pusti se tudi deca pri miru. Bodi si, da pride v šolo o pravem času ali ne, ali pa tudi če celo nič ne pride. Tako pride potem omika v občino — narod dalje omenja g. dopisnik iz Gradnjega, da je dolžnost učitelstva, da preskrbi zvonjenje v šoli, naj pogleda v šolske postavbe, ali katerekoli in če dobi kaj, vsled česar je učitelj dolžan vzdrževati zvonjenje, bode se to pri vsej piščej plači izpolnjevalo. Vsak spregleda lahko, da ne more biti vsega, če se v katerej koli šoli sprejmeta nasvetovana predloga. Otroci bodo vedno bolj zaostajali, kajti znano je lahko g. dopisniku, da je le redek otrok, kojega bi popolno igranje ne veselilo bolj, nego pa mirno sedenje v šoli. Združimo se toraj in ne nasprotujmo narodu v škodo, vsled svoje koristi. Le na ta način je mogoče združenje cerkve z šolo — kakor je omenjeno v »Soči«.

Janko.

Podpisana naznanja p. n. občinstvu, da je ravnokar odprla gostilno

„Restavrant Radecki“

v Rojanu tik vojašnice.

Točijo se izvrstna vina, belo i črno, v zalogi ima najboljšo steinfeldsko pivo, imela bode vedno izvrstno kuhinjo in jemlje tudi mesečne naročila za jedila no cen. Za točno postrežbo je najboljšje preskrbljeno, za obilni obisk se priporoča

2—1 Magdalena Kohlhuber.

*) Za spise pod tem naslovom je uredništvo le toliko odgovorno kolikor mu dotični zakon veleva.

Sveže gobe.

Podpisani kupuje sveže (frišne) gobe, tudi v velikih množinah; najljubše so mu takozvane kutmanke. Kmetom in prekuovalcem obrniti se je na:

Fr. Buzzi d'I.

v Trstu, magazin Via Cassa št. 1. nasproti trgu rudečega mosta.

The Singer Manufacturing & C.

New-York.

Ako se plati vsak teien samo

eden goldinar

dobi se

Originalni

Singer - jev šivalni stroj,

in to brez povišanja cene.

Poroštvo se daje za pet let, poduk na domu brezplačno

G. NEIDLINGER,

generalni agent

V Trstu, Corso, palača Modello

Šivanke za Singerjeve šivalne stroje komad 3 kr. in tucat 30 kr. (13—11)

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobojna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaze njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav malo najtrdo-vratnije žilodčne boleti. Prav izvrstno vstresajo soper hemoroida, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevnim boleznim in proti glitami, pri ženskih mlednih nadstnoh, soper beli tok, božast, soper sreopok ter čistijo pokvarjena kri. One ne preženejo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo. 10-5 Prodajejo se v vsi glavni lekarnicah na avstu; v narodno in poliljave pa edino v lekarnici Oristofolletti v Gorici, v Trstu v lekarni C. Zeneri i G. B. Kova in G. B. Porabochi. Ena steklenica stane 30 novcev. Varovali se je pokvarjenih posetkov, s katerimi se zavolj želje po dobičku tu pa tam ljudstvo goljufa, dasi nimajo nobene moči in vrednosti.

Denarnice

varne proti ognju in tatvini

Wiese et Comp., fabrika denarnic.

DUNAJ. — BUDAPEST. — PRAGA.

Zaloga: Dunaj, II., Unter Donaustrasse št. 25.

Fabrika: Dunaj, II., Pappenhelmgaasse št. 58. 12—6

C. k. privilegirano društvo

Riunione Adriatica di Sicurtà

v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozo po suhem, rekah i morju, proti toči, na življenje v vsih kombinacijah.

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1881:

Glavnica društva gld. 3.300.000.—

rezervni fond od dobičkov 625.927.02

» za pokritje premikanja 161.500.—

Premijna rezerva vsih oddelkov 6.688.505.—

Rezerva za škodo 284.591.—

V portfelju:

Premije, ki se imajo potirjati v prihod-njih letih 13.206.696.47

Skupni znesek vsih škod plačanih od 1. 1838 do 1881 gld. 103.255.007.57

Urad ravnateljstva

Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej hiši). 24—25

Prva kranjska Lečniška tovarna hlepčkov (pastilj)

na paragon se stroji

G. Piccoli-a,

lekarničarju »k angelju« v Ljubljani na Dunajski ce. ti.

Salicilni hlebčki proti kataru

iz soka želišč, ustavljajo kašelj-ske napade, namočijo in razsto-

servativno serdstvo proti Diphter. tla. Škatlja 20 kr

Sladčice iz gume proti kašlju in hripavosti. V škatljah 10 kr.

Sladčice iz sladnega izlečka

iz najčistejšega sladnega izlečka. Iahko prebavljive, redivne, ustavljajoče kašelj, namočilne in uničujoče sluz, proti kašlju, hripavosti, in boleti na pljučih, v prsih in v vratu. V škatljah 10 kr.

Hlebčki iz Pffefermünza.

Vzdržujejo redno prebavljenje, pospešujejo tek in so gotov pri-pomoček proti slabosti želodca, želodčnemu krču itd. Neizogib-ljivo potrebni so tudi za kadilce, kakor tudi za elegantne dame. Škatlja 10 kr.

Hlebčki iz Santonine.

Vsak hlebček zadržuje 0.05 Santonine. Edino in najboljšje sredstvo proti glitami za otroke in odrasčene. I škatlja 10 kr.; 100 hlebčkov 70 kr., 1000 hlebčkov gld. 6.50.

Hlebčki iz sode.

Prijetnega okusa, krepčajo oslabei želodec, pospešujejo prebavljenje, uničujejo preobilne kisline prebavljavnih organov. I škatlja 10 kr.

Hlebčki iz tamarinde.

prijetno, topilno in posebno po leti žejo gaseče zdravilo, škatljica po 20 soldov.

Razprodajalci dobé odbitek (rabat).

Naročila se izvršujejo nemudoma proti povzetju zneska.

20—8

Nova tiskarna pod vodstvom F. HUALA v Trstu